

Bruksela, 29 listopada 2021 r.
(OR. en)

14212/21

LIMITE

COPEN 409
JAI 1280
CYBER 305
JAIEX 127
ENFOPOL 461
TELECOM 427
DATAPROTECT 265
EJUSTICE 101
MI 875
CODEC 1520

NOTA

Od:	Prezydencja
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Dotyczy:	Rozporządzenie w sprawie europejskich nakazów wydania i europejskich nakazów zabezpieczenia elektronicznego materiału dowodowego – Sprawozdanie z postępu prac

Delegacje otrzymują w załączeniu sprawozdanie z postępów negocjacji w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie europejskich nakazów wydania i europejskich nakazów zabezpieczenia elektronicznego materiału dowodowego.

Wprowadzenie

Opierając się na osiągnięciach prezydencji portugalskiej, prezydencja słoweńska od początku swojej kadencji podjęła znaczne wysiłki, aby poczynić postępy w pracach nad tym dossier. Biorąc pod uwagę rosnące znaczenie cyberprzestrzeni, ustanowienie skutecznego i niezawodnego mechanizmu zapewniającego jasne struktury i zabezpieczenia w zakresie uzyskiwania elektronicznego materiału dowodowego ma ogromne znaczenie dla wszystkich zainteresowanych stron, w tym organów ścigania, organów sądowych, usługodawców i osób, których dotyczy przekazywanie takich dowodów. Mechanizm taki będzie miał również zasadnicze znaczenie dla skutecznej współpracy Unii z partnerskimi państwami trzecimi.

W związku z tym 9 lipca odbyła się czwarta runda politycznych rozmów trójstronnych w sprawie tego dossier. Prawodawcy zapoznali się z postępami negocjacji i omówili kilka z głównych nierozstrzygniętych kwestii, nie osiągając porozumienia. Uzgodnili, że skoncentrują się na systemie powiadamiania przewidzianym w projekcie rozporządzenia ze względu na jego kluczową rolę w zapewnianiu zarówno skuteczności samego instrumentu, jak i ochrony praw podstawowych. Prawodawcy uzgodnili również, że kompromis w sprawie odpowiedniego systemu powiadamiania można osiągnąć jedynie w ramach szerszego pakietu obejmującego inne istotne kwestie związane z systemem powiadamiania, takie jak przepisy dotyczące stosowania powodów odmowy wykonania nakazu wydania dowodów i ich konsekwencji, a także przepisy dotyczące informowania użytkownika i środków ochrony prawnej przysługujących osobie, której dane są objęte nakazem wydania dowodów.

Ramy negocjacji z Parlamentem Europejskim

Biorąc pod uwagę stwierdzoną potrzebę znalezienia kompromisowego pakietu dotyczącego systemu powiadamiania oraz fakt, że prawodawcy mieli wyraźnie rozbieżne stanowiska w odnośnych kwestiach, prezydencja w trakcie swojego mandatu koncentrowała się, w oparciu o wkłady państw członkowskich, na dyskusjach technicznych z zespołem negocjacyjnym Parlamentu. Grupa robocza COPEN była regularnie informowana o aktualnej sytuacji i kwestiach omawianych z Parlamentem. Dyskusje na forum COPEN umożliwiły osiągnięcie w Radzie konsensusu w sprawie możliwości negocjacyjnych i ich nieprzekraczalnych granic w ramach szerszego pakietu dotyczącego systemu powiadamiania. Stałe wysiłki prezydencji znacznie wzmocniły więc pozycję negocjacyjną Rady.

Dyskusje z Parlamentem odbywały się w bardzo dobrej atmosferze wzajemnego szacunku i zaufania, i umożliwiły zespołom negocjacyjnym poczynienie znacznych postępów pod względem wzajemnego zrozumienia stanowisk i określenia głównych struktur ewentualnego pakietu kompromisowego. Nie udało się jednak osiągnąć porozumienia w sprawie głównych aspektów planowanego pakietu kompromisowego.

Treść negocjacji

Główne wyzwanie w negocjacjach wiąże się z koniecznością znalezienia równowagi między utworzeniem skutecznego mechanizmu uzyskiwania elektronicznego materiału dowodowego w sprawach karnych z jednej strony, a ochroną praw podstawowych osób, których dane są objęte nakazem, z drugiej strony, przy pełnym uwzględnieniu zasady wzajemnego zaufania. Obaj prawodawcy co do zasady zgadzają się co do tej konieczności. Przy poszukiwaniu takiej równowagi kluczowe znaczenie miała debata na temat odpowiedniego systemu powiadamiania w odniesieniu do różnych kategorii danych oraz ściśle związana z tym kwestia powodów odmowy.

Główna różnica między prawodawcami w odniesieniu do obowiązków w zakresie powiadamiania dotyczy odnośnej roli państw zaangażowanych w postępowanie w sprawie nakazu zabezpieczenia lub wydania dowodów. Rada opiera swoje stanowisko na zasadzie wzajemnego zaufania i zasadach mających zastosowanie w cyberprzestrzeni i uważa, że to państwo wydające powinno ponosić główną odpowiedzialność za zapewnienie właściwego postępowania i ochronę praw podstawowych każdej osoby, której dane były objęte nakazem. Podejście ogólne obejmuje szczegółowe przepisy w tym zakresie. Parlament pragnie jednak przyznać państwu wykonującemu istotne uprawnienia do nadzorowania wszystkich nakazów skierowanych do usługodawcy, który znajduje się lub którego przedstawiciel prawny znajduje się na terytorium tego państwa.

Dla zdecydowanej większości państw członkowskich taki system jest nie do przyjęcia. Po pierwsze, globalny obowiązek powiadamiania stworzyłby niemożliwe do uniesienia obciążenie administracyjne dla państwa wykonującego, ponieważ w praktyce państwo to prawdopodobnie musiałoby ocenić każdy nakaz skierowany do usługodawcy lub jego przedstawiciela prawnego znajdującego się na terytorium tego państwa. Po drugie, taki system nie uwzględniałby uwarunkowań komunikacji cyfrowej i cyberprzestrzeni, które bardzo różnią się od warunków, w których funkcjonują tradycyjne instrumenty wzajemnej pomocy prawnej. Po trzecie, przepisy zaproponowane przez Parlament mogłyby oznaczać, że w niektórych przypadkach rozporządzenie byłoby mniej skuteczne niż istniejące instrumenty i środki, takie jak obecnie istniejące systemy dobrowolnej współpracy z usługodawcami z państw trzecich. Wartość dodana rozporządzenia byłaby wówczas niezwykle ograniczona.

Niemniej jednak Rada uznała postulaty Parlamentu i zaproponowała pewne ustępstwa, które w istocie oznaczałyby, że państwo wykonujące miałoby w pewnych okolicznościach większe możliwości ochrony praw podstawowych osób, których dotyczy nakaz, przewyższające poziom ochrony już zapewnionej w państwie wydającym. Parlament uznał jednak te ustępstwa za niewystarczające.

Inne nierozstrzygnięte kwestie zawarte we wstępnym pakiecie kompromisowym, które prezydencja uważa za możliwe do ostatecznego rozwiązania w ramach ogólnego kompromisu, obejmują:

- listę powodów odmowy, do których Parlament chciałby dodać elementy dodatkowe w stosunku do zaproponowanych przez Radę;
- istotę prawa do środków odwoławczych w państwie wydającym oraz państwie wykonującym;
- istotę prawa osoby do otrzymania informacji o tym, że wydano nakaz dotyczący wydania jej danych i uzyskano te dane, w szczególności jeśli chodzi o to, na jakim etapie postępowania powstałoby takie prawo.

Zakończenie

Prezydencja odnotowuje, że Rada zaproponowała Parlamentowi znaczne ustępstwa z myślą o osiągnięciu porozumienia, nalegając jednocześnie na zachowanie pewnych głównych elementów podejścia ogólnego, w szczególności tzw. kryterium miejsca zamieszkania, które zagwarantowałoby, że w przypadkach gdy osoba, której dane są objęte nakazem, zamieszkuje na terytorium państwa wydającego, nie ma konieczności powiadamiania państwa wykonującego. Dotychczas Parlament nie uznał tych ustępstw za wystarczające.

Niezależnie od ustępstw, jakie zaoferował Parlament, prezydencja uważa, że obie strony muszą dołożyć dodatkowych starań, aby osiągnąć kompromis w sprawie tego bardzo ważnego dossier. Ceną za kompromis nie może być jednak nie zrównoważony i nieefektywny instrument, który znacznie ograniczyłby praktyczne stosowanie zasady wzajemnego zaufania między państwami członkowskimi w tym obszarze. Prezydencja uważa, że tak by się stało, gdyby niektóre postulaty Parlamentu zostały włączone do ostatecznego tekstu rozporządzenia.

Istotne jest, aby rozporządzenie zostało przyjęte i wdrożone w dającej się przewidzieć przyszłości. Prezydencja jest przekonana, że nadal jest to możliwe, jeżeli prawodawcy będą kontynuować wysiłki na rzecz znalezienia skutecznych rozwiązań wszystkich nierozstrzygniętych kwestii w atmosferze współpracy, o którą zadbano w trakcie dotychczasowych negocjacji.
